

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd
Titel	UDU samrådsspørgsmål BD-BF
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	Ca. 6 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 1. juni 2010, kl. 13.00

Disposition

1. **Indledning**
2. **Spørgsmål BD**
3. **Spørgsmål BE**
4. **Spørgsmål BF**

1. Indledning

- Uddannelsesudvalget har efter ønske fra Pernille Frahm (SF) stillet mig spørgsmål BD-BF, som jeg i det følgende vil besvare.
- Spørgsmålene vil blive besvaret hver for sig.

2. Spørgsmål BD

Ministeren bedes redegøre for nye initiativer, der kan rette op på det forhold, at 12.000 unge i dag tager ekstra kurser efter endt skolegang for at lære helt basale færdigheder i dansk og matematik, jf. Da-undersøgelse omtalt i Berlingske Tidende 6/5-10, da de ellers ikke ville være i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

- Først vil jeg gøre opmærksom på en fejl i undersøgelsens oplyste tal vedrørende antal af unge, der tager ekstra kurser. UNI-C har over for Undervisningsministeriet oplyst, at det korrekte antal unge under 25 år, der i skoleåret 2008/2009 var aktive på Forberedende voksenundervisning (FVU) og Almen voksenuddannelse (avu), var 7.562.
- På sin vis er det positivt, at vi har et system, som kan give de unge en ekstra chance for at få udbygget f.eks. læsefærdighederne. Og tal fra UNI-C viser også, at deltagelse i et FVU- eller AVUforløb virker fremmende for efterfølgende at deltage i en voksen- og efteruddannelsesaktivitet, f.eks. i hf-enkeltfag.
- De elever, der i 2008/09 som 24-årige gik på FVU- eller AVUforløb, startede deres skolegang tilbage omkring 1991, og der kan være gode grunde til, at man ca. 8 år efter man forlod grundskolen har behov for at få frisket nogle fag op – fx hvis man nu har besluttet sig for at komme i gang med en ungdomsuddannelse.
- Andre har i løbet af deres grundskoleforløb aldrig fået de basale færdigheder på plads og har behov for kort tid efter at få fx læseundervisning på FVU for at

kunne komme videre i uddannelsessystemet. Og her stiller vi så et fleksibelt og målrettet tilbud – ofte af kortere varighed – til rådighed.

- Ideelt set skulle det ikke være nødvendigt, at så mange unge kort tid efter at de har forladt grundskolen, skal på skolebænken igen.
- Men som vore resultater i PISA viser, forlader alt for mange folkeskolen uden de basale kundskaber. Og det skal der laves om på.
- Det fremgår af regeringens arbejdsprogram *Danmark 2020 Viden, vækst, velstand og velfærd*, at danske skolebørn i 2020 skal være i top fem internationalt – både for så vidt angår læsning, matematik, naturfag og engelsk.
- Det er ambitiøse mål, med det er nødvendigt, hvis vi fremover skal bevare vores velstand og velfærd.
- Regeringen har igangsat et 360-graders eftersyn af folkeskolen med inddragelse af alle skolens interessenter.
- Som en del af eftersynet er der nedsat et rejsehold, der har været rundt på skoler i hele landet.
- Rejseholdet vil afrapportere på et møde i Vækstforum den 3.- 4. juni 2010, hvorefter regeringen vil fremlægge sine konkrete forslag til forbedringer af folkeskolen, så ændringer kan besluttes og træde i kraft begyndende fra skoleåret 2011/2012.
- Derfor kan jeg i dag ikke løfte sløret for de konkrete initiativer, men som det fremgår af regeringens arbejdsprogram 2020, vil vi blandt andet forbedre elevernes læsefærdigheder, og vi vil lægge vægt på, at alle elever udvikler alderssvarende basale færdigheder inden for mundtlig og skriftlig formuleringsevne samt matematik, naturfag og fremmedsprog.

3. Spørgsmål BE

Ministeren bedes redegøre for, hvorvidt regeringens hidtidige indsats for at løfte fagligheden i den danske folkeskole har været tilstrækkelig, også set i lyset af kommunernes økonomiske rammer.

- Hvornår er noget tilstrækkeligt? Er det nogensinde det?
- Jeg er dog glad over, at kunne pege på, at der er klare indikatorer for, at vi arbejder i den rigtige retning. Indsatsen nytter.

- Den internationale undersøgelse PIRLS viste en markant fremgang i læseresultaterne fra 1991 til 2006. Udviklingen svarer til, at eleverne er blevet et helt klassetrin bedre.
- I matematik og naturfag er der heldigvis også fremgang at spore. TIMSS-undersøgelsen viste, at de danske elever er blevet et klassetrin bedre siden 1990'erne. 4. klasseelever ligger nu over det internationale gennemsnit både i matematik og naturfag.
- Det er gode positive resultater, men de gode resultater gælder desværre ikke for folkeskolens ældste klasser. Derfor har regeringen taget en lang række initiativer for at løfte fagligheden i folkeskolen gennem de sidste 10 år.
- Jeg vil her fremhæve nogle af de vigtigste:
 - Børnehaveklassen er blevet obligatorisk fra dette skoleår med en tydeliggørelse og præcisering af det faglige indhold.
 - I 2003 blev der indført minimumstimetal for fag og fagblokke, og der er indført flere timer i dansk, matematik, fysik/kemi, historie, engelsk og idræt.
 - I 2003 indførte vi også Fælles Mål for fagene, blandt andet med bindende trinmål. Vi har efterfølgende revideret Fælles Mål, så progressionen i fagene fremstår tydeligere, og vi har lagt vægt på de grundlæggende færdigheder i dansk som f.eks. læsning. De nye mål trådte i kraft i august 2009.
 - Nationalt Videncenter for Læsning blev oprettet i 2006 og i 2008 blev der oprettet et nationalt videncenter – Navimat - for matematikdidaktik.
 - For at forbedre læsefærdighederne hos de bogligt svage elever på 6.-9. klassetrin og dermed give dem bedre forudsætninger for at påbegynde og gennemføre en ungdomsuddannelse er der igangsat forsøg med intensive og motiverende læseforløb i grundskolen, det såkaldte turbodansk.
 - Læreruddannelsen er blevet ændret med større og færre linjefag og med en aldersspecialisering i dansk og matematik.
 - Der er sket en styrkelse af lærernes og ledernes efteruddannelsesmuligheder med puljer til blandt andet lærere i naturfag, matematik og engelsk, læsevejledere på skolerne og efteruddannelse af skoleledere.
 - Evalueringsskulturen er blevet kraftigt styrket. Det er sket ved, at afgangsprøverne er blevet obligatoriske i 2007, der er nedsat et Råd for evaluering af kvalitetsudvikling af Folkeskolen – i daglig tale Skolerådet. Skolestyrelsen har etableret en evalueringsportal, der er indført kvalitetsrapporter og elevplaner, og fra dette forår er de nationale it-baserede test implementeret på skolerne. I

læsning er der test på 2., 4., 6., og 8. klassetrin, i matematik på 3. og 6. klassetrin, engelsk på 7. klassetrin, og i naturfagene ligger testene på 8. klassetrin.

- Det er blot nogle af de igangsatte initiativer, som alle er med til at understrege, at regeringen, sammen med de øvrige partier i forligskredsen, har haft stor fokus på fagligheden i folkeskolen.
- Vedrørende økonomien, så har de samlede udgifter til folkeskolen aldrig været højere end i dag, og med en gennemsnitlig udgift pr. elev i budget 2010 på 65.000 kr. har udgiftsniveauet heller ikke været højere.
- Selv om variationen i udgiftsniveauet mellem kommunerne er betydelig – fra ca. 45.000 kr. til ca. 85.000 kr. pr. elev- så mener jeg ikke, at de overordnede økonomiske rammer for kommunernes økonomi er til hinder for, at der overalt kan gives eleverne et tilstrækkeligt undervisningstilbud.
- Og ved en ledelsesmæssig indsats vil man kunne få endnu mere ud af ressourcerne.
- Opgørelser af lærernes arbejdstid viser, at der kan frigøres over 2 mio. undervisningstimer hvis alle kommuner gør som gennemsnittet af de fem kommuner, der ligger højest med hensyn til andelen af lærernes arbejdstid, der anvendes til undervisning.
- Sygefraværet vil kunne nedbringes, og det samme gælder elevernes fravær. Ca. 6300 folkeskoleelever havde i 2006/07 et ulovligt fravær fra skolen på over 20 dage – det svarer til 262.865 skoledage for alle folkeskoleelever i Danmark i en 8 måneders periode. Og her er sygdom ikke inkluderet.
- Der er således potentiale for at få mere undervisning for pengene.

4. Spørgsmål BF

Hvilke overvejelser gør ministeren sig med henblik på at sikre børns ret til at få et relevant undervisningstilbud i grundskolen, der også sikrer dem de basale læse- og regnekundskaber i løbet af de 9 års undervisningspligt?

- Som det fremgik af svaret på det foregående spørgsmål, er det min opfattelse, at det generelt ikke er manglende ressourcer i folkeskolen, der er problemet.
- For mig at se, handler det om, at kommunerne må udnytte de eksisterende rammer på en mere hensigtsmæssig måde f.eks. ved, at lærernes arbejdstid i højere grad anvendes til undervisning, ved at begrænse unødige administration, tilpasse skolestruktur og klassedannelser til det faldende elevtal og i øvrigt væ-

re opmærksom på, at det ikke altid er det dyreste tilbud f.eks. til specialundervisning, der er det mest relevante.

- Jeg vil gerne slå fast, at det er min klare opfattelse, at de økonomiske rammer er til stede, og at det er kommunernes ansvar at prioritere folkeskolen. Mere og bedre kvalitet er ikke synonymt med flere penge.
- Jeg vil gerne understrege, at regeringen giver kommunerne stor frihed. Jeg ønsker ikke at blande mig i kommunernes politiske og økonomiske prioritering på folkeskoleområdet, så længe centralt fastlagte regler overholdes.
- Men med frihed følger ansvar. Når jeg hører, at skoler aflyser timer, eller lader eleverne have flere vikartimer om ugen og ikke opfylder minimumstimetallet, så betyder det, at eleverne ikke kan profitere af den undervisning, der skal finde sted i folkeskolen – og som Folketinget har besluttet og sat rammerne for.
- Forligskredsen bag folkeskolen ser med stor alvor på situationen. På forligskredsmødet den 6. maj 2010 fandt der en konstruktiv drøftelse sted af problemerne med overholdelse af minimumstimetallene, lukkedage, aflysninger og vikardækning. Målet er at få vendt udviklingen inden for et år.
- Som jeg nævnte indledningsvist, har regeringen fremlagt nogle ambitiøse mål for folkeskolen. Og vi har afsat 150 mio. kr. årligt til at etablere en Læsefond for Folkeskolen til indfrielse af løftet om, at alle børn kan læse sikkert inden udgangen af 2. klasse.
- Samtidig vil vi ændre den måde, vi styrer folkeskolen på. Der skal være mere frihed til skolerne. Til gengæld skal de holdes fast på, at der leveres gode resultater.
- Der skal tænkes nyt, og derfor er regeringen klar til at tage fat på arbejdet efter rejseholdets afrapportering til Vækstforum i juni. Og jeg glæder mig til at komme i gang.